5.10.2026 MH 731/2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta ti 6.10.2026 klo 10.00

LAUSUNTO: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

TEEMA: PL 30, Metsätalous ja muut luonnonvarat

Etelä-Suomen aluejohtaja Eeva-Liisa Jorri, Metsähallitus Metsätalous Oy

VIITE: maa- ja metsätalousvakunta tiistaina 6.10.2026 klo 10.00 / HE 175/2026 vp / Asiantuntijapyyntö, MH 731/2026

Yleistä

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto koskien *Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027* lukua 30.64 Metsähallituksesta.

Metsähallituksen valtiolle tuloutettava summa määräytyy vuosittain liiketoiminnan tuloksen perusteella, ja se päätetään tilinpäätöksen yhteydessä. Alustava tuloutustavoite vuonna 2027 on 165 milj. euroa vuoden 2026 tuloksesta. Metsähallituksen liiketoiminnan tulos muodostuu Metsähallitus Metsätalous Oy:n maksamasta käyttöoikeuskorvauksesta, tytäryhtiöiden osingoista sekä Kiinteistökehityksen tuloksesta.

Metsähallitus Metsätalous Oy

Metsähallitus Metsätalous Oy hoitaa valtion liiketoiminnan piirissä olevia talousmetsiä eli monikäyttömetsiä. Yhtiö maksaa talousmetsien käytöstä vuosittaisen käyttöoikeuskorvauksen, joka vuonna 2026 on 110 miljoonaa euroa. Valtion maa-alueen 9,2 miljoonasta hehtaarista 35 prosentilla harjoitetaan metsätaloutta.

Metsähallituksen hakkuusuunnite määritellään alueellisissa luonnonvarasuunnitelmissa, jotka laaditaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Luonnonvarasuunnittelu on valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin kestävän käytön strategista suunnittelua. Siinä asiakkaiden, kumppanien ja sidosryhmien toiveet sekä maiden ja vesien tarjoamat resurssit sovitetaan valtio-omistajan asettamiin raameihin. Suunnittelun perustana on ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys.

Metsähallitus Metsätalous Oy:n asiakkaita ovat kotimaiset metsä-, saha- ja energiateollisuusyritykset. Metsähallituksen osuus Suomen puuta jalostavan teollisuuden vuotuisesta puun käytöstä on 8 - 10 prosenttia. Pohjoisessa Suomessa osuus nousee 30 - 40 prosenttiin. Merkittävin vuosittaisiin hakkuumääriin vaikuttava tekijä on globaaleilla markkinoilla toimivan puuta jalostavan teollisuuden puun kysyntä.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12)
FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland
Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Talousarvioesityksessä on otettu esille Metsähallituksen liiketoiminnan taloudellisen kannattavuuden lisäksi luonnon monimuotoisuus sekä ilmastokestävyys. Metsätalous Oy:n toteuttamien aktiivisten luonnonhoitotoimenpiteiden (soiden ennallistaminen, kulotus, paahde-elinympäristöjen ja lehtojen hoito sekä virtavesien kunnostus ja vaellusesteiden poisto) lisäksi on tärkeää korostaa monimuotoisuutta turvaavia ja edistäviä toimia osana arjen metsätaloutta. Metsähallitus Metsätalous Oy:n toimintaa ohjaa lainsäädännön sekä PEFC-metsäsertifioinnin lisäksi oma ympäristöopas.

Ilmastokestävyyden vahvistamiseksi Metsähallitus Metsätalous Oy on käynnistänyt VAMOS 2100 -ohjelman eli *Valtion monikäyttömetsissä sopeutuminen tulevaisuuden ilmastoon 2025-2100* -ohjelman. Sen tavoitteena on varmistaa valtion metsien hyvinvointi, monimuotoisuus ja tuottavuus ilmastonmuutoksen muuttaessa toimintaympäristöä sekä ohjata Metsätalous Oy:n päätöksentekoa ja toimenpiteitä pitkällä aikavälillä. Ohjelman aikana tehdään laajaa yhteistyötä alan huippututkijoiden kanssa.

Metsähallitus Metsätalous Oy rahoittaa kaikki ilmasto- ja monimuotoisuustoimet omalla tulorahoituksellaan.

Kiinteistökehitys

Kiinteistökehitys on Metsähallitus liikelaitoksen vastuualue, jonka tehtävänä on hallinnoida mm. tuottovaateen alaista Metsähallitukselle osoitettua valtion pääomaa. Kiinteistökehitys harjoittaa uusiutuvan energian hankekehitykseen perustuvaa liiketoimintaa (tuulivoima, merituulivoima, aurinkovoima, akut), maankäyttöön ja kaavoittamiseen perustuvaa liiketoimintaa (tontit energia intensiiviselle teollisuudelle, matkailulle, hotelleille ja yksityishenkilöille), valtion maa- alueiden osto ja myyntiliiketoimintaa (esim. metsätilojen ostot) ja valtion sektorin palvelutoimintaa (yhteistyö Puolustusvoiminen ja Rajavartiolaitoksen kanssa). Kiinteistökehityksellä on valtion alueilla yli 12 000 sopimusta, ja yksikön liikevaihto on kasvava.

Kiinteistökehityksen tulos vaihtelee vuosittain liiketoiminnan projektiluonteisuuden takia, mutta on ollut viime vuosina 30 miljoonan euron tuntumassa. Kiinteistökehitys toimii samoissa liiketoimintaan osoitetuissa valtion monikäyttömetsissä Metsähallitus Metsätalous Oy:n kanssa.

Julkiset hallintotehtävät

Eräpalvelut

Eräpalvelut turvaavat valtion vesialueiden kestävän käytön, luonnonvarojen vastuullisen hyödyntämisen ja kokonaisturvallisuuden. Metsähallituksen vastuulla olevat kalatalouden tehtävät varmistavat kalavarojen kestävän hoidon, kalastusmatkailun ja kaupallisen kalastuksen toimintaedellytykset sekä laadukkaat palvelut kalastajille. Samalla erävalvonta ehkäisee luonnonvararikoksia, turvaa retkeilyn, kalastuksen ja metsästyksen lainmukaisuutta sekä vahvistaa viranomaisyhteistyötä ja turvallisuustilannekuvaa erityisesti harvaan asutuilla alueilla.

Näin Eräpalvelut tuottavat samanaikaisesti hyötyjä luonnolle, alueiden elinvoimalle, huoltovarmuudelle, kokonaisturvallisuudelle ja kansalaisten hyvinvoinnille.

Kalatalouden lakisääteisten tehtävien rahoitus ei ole pitkään aikaan vastannut tehtävien laajuutta, minkä vuoksi toimintaa on jouduttu rahoittamaan muilla tulolähteillä. Tämä vaarantaa kalavarojen kestävän hoidon, kalastusmatkailun kehittämisen sekä valtion vesialueiden kalastuksen ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyyden.

Luonnon virkistyskäytön voimakas kasvu on lisännyt erävalvonnan tarvetta samaan aikaan, kun käytettävissä olevat resurssit ovat pysyneet riittämättöminä. Ilman lisäpanostuksia luonnonvararikosten ehkäisy, retkeilyn ja eränkäynnin lainmukainen valvonta sekä kokonaisturvallisuutta tukeva viranomaisyhteistyö eivät vastaa kasvavaa kysyntää.

Luontopalvelut

Luontopalvelut on uudistanut toimintaansa määrätietoisesti vastatakseen muuttuvaan toimintaympäristöön ja niukkenevaan rahoitukseen. Hallintoa on kevennetty, toimintamalleja uudistettu ja resursseja siirretty aiempaa suoremmin luonnonhoitoon, retkeilypalveluihin, matkailun vetovoimaa tukevaan infraan ja muihin vaikuttavimpiin tehtäviin. Tuottavuutta on vahvistettu valtakunnallisilla toimintamalleilla, tutkittuun tietoon perustuvalla johtamisella sekä digitaalisilla ja tekoälyä hyödyntävillä ratkaisuilla. Luontopalvelut on osoittanut, että julkista toimintaa voidaan uudistaa vastuullisesti niin, että talouden tasapainottaminen, yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja tulevaisuuden investointikyky vahvistuvat samanaikaisesti.

Talousarvioesityksessä nousi esiin **valtion retkeilyalueet**, joilla korostuu eri käyttömuotojen yhteensovittaminen. Valtion retkeilyalueiden hoidossa sekä käytön suunnittelussa Metsähallituksen kaikilla vastuualueilla – Eräpalvelut, Kiinteistökehitys, Luontopalvelut ja Metsätalous Oy – on tärkeä roolinsa. Valtion retkeilyalueet kuuluvat Metsähallituksen liiketoiminnan taseeseen, ja niillä harjoitetaan säädeltyä metsätaloutta samalla, kun huomioidaan retkeilyn, virkistyskäytön ja muiden käyttömuotojen tarpeet.

Retkeilyalueet täydentävät kansallispuistoverkostoa, tukevat alueiden matkailuelinkeinoa ja tarjoavat kansalaisille helposti saavutettavia luontokohteita. Niiden ylläpito ja kehittäminen vähentävät käyttöpaineita kansallispuistoissa sekä mahdollistavat matkailun kasvun hallitusti ja kestävästi. Luontopalveluiden näkökulmasta retkeilyalueiden rahoitus on tällä hetkellä riittävä, mutta ei mahdollista mittavia investointeja. Odotuksia on retkeilyalueiden lisäämiseen, mutta tätä nykyinen rahoitus ei mahdollista. Jos rahoitus pienenee merkittävästi, on myös nykyisillä retkeilyalueilla tehtävä valintoja palvelujen ylläpidossa.